Polska na czasie

STOWARZYSZENIE PORADNIA POLONIJNA

Mowa, język, komunikacja

SCENARIUSZ ZAJĘĆ

Jaskółka Pola odzyskuje głos

Dzieci w wieku 3-6 lat • około 65 minut

Autorka: Anna Szkotak

Opracowanie graficzne: Monika Lewandowska

INSTYTUT ROZWOJU JĘZYKA POLSKIEGO

Sfinansowano przez
Instytut Rozwoju Języka Polskiego
ze środków budżetu państwa

SCENARIUSZ ZAJĘĆ

Dlaczego warto poruszyć ten temat?

Dzieci wychowujące się poza Polską często posługują się na co dzień więcej niż jednym językiem. W domu mogą rozmawiać po polsku, a w przedszkolu lub podczas zabawy używać języka kraju zamieszkania. Ich doświadczenia językowe są różne i każde z nich warto przyjąć z ciekawością oraz szacunkiem.

Komunikacja to nie tylko znajomość słów. Obejmuje uważne słuchanie, wyrażanie myśli i potrzeb, zadawanie pytań oraz opowiadanie o własnych doświadczeniach. Swobodna rozmowa po polsku pomaga dzieciom nabierać pewności siebie i budować więź z językiem rodziny.

W scenariuszu dzieci towarzyszą jaskółce Poli, która potrzebuje pomocy w przypomnieniu sobie polskich słów. Kolejne misje łączą słuchanie, ruch, opowiadanie i rozmowę. Odzyskiwanie głosu jest elementem bajkowej opowieści o odwadze w komunikowaniu się z innymi.

Co rozwijamy podczas zajęć?

- Uważne słuchanie i rozpoznawanie odgłosów.
- Wzbogacanie słownictwa oraz budowanie prostych wypowiedzi.
- Porządkowanie wydarzeń i opowiadanie z użyciem słów: najpierw, potem, na końcu.
- Używanie zwrotów grzecznościowych, współpraca i czekanie na swoją kolej.

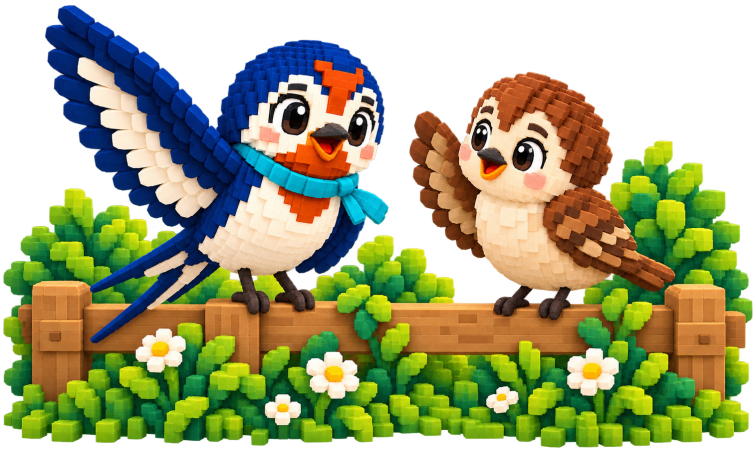

SCENARIUSZ ZAJĘĆ

Przygotuj zajęcia

Praca w kręgu, w parach i przy stolikach. Tempo dostosuj do potrzeb grupy.

Materiały ze scenariusza

- List od jaskółki Poli i ilustracja bohaterki (załączniki nr 1 i 2).
- Karta pracy „Słucham uważnie” (załącznik nr 3).
- Trzy karty historyjki obrazkowej (załącznik nr 4).
- Pięć kart sytuacyjnych „Odnajdźmy dobre słowa” (załącznik nr 5).
- Dodatkowa karta „Słowa, które pasują” (załącznik nr 6).

Przygotuj również

- Nagrania nr 1, 2, 3, 4 i 5 oraz urządzenie do ich odtwarzania. Rozpiska dla nauczyciela znajduje się na stronie 11.
- Kopertę, lekkie chusteczki lub piórka, woreczek albo niewielkie pudełko.
- Papier lub tablicę, kredki lub flamastry; opcjonalnie naklejki i pieczątki.

Przed spotkaniem

Wydrukuj potrzebne załączniki w formacie A4 lub przygotuj je do wyświetlenia. Wytnij karty historyjki i karty sytuacyjne. Sprawdź kolejność nagrań oraz głośność. Materiały audio są dołączane osobno.

KROK 1

Jaskółka Pola potrzebuje pomocy

Czas: około 10 minut • Załączniki nr 1 i 2

Nagranie nr 1

Zaproś dzieci do kręgu i pokaż kopertę. Wyjaśnij, że znajduje się w niej wyjątkowa wiadomość od jaskółki Poli. Przeczytaj list powoli i z zaciekawieniem, pozostawiając dzieciom czas na reakcję (załącznik nr 1).

Pokaż ilustrację Poli (załącznik nr 2). Zaproś dzieci do przyjrzenia się bohaterce i podzielenia się pomysłami.

- Co mogło przydarzyć się Poli podczas podróży?
- Jak możemy jej pomóc przypomnieć sobie polskie słowa?

Przyjmuj odpowiedzi z zainteresowaniem. Zachęcaj dzieci, aby słuchały siebie nawzajem i czekały na swoją kolej. Mogą odpowiadać słowem, krótkim zdaniem lub gestem.

Odtwórz nagranie nr 1. Następnie zaproś dzieci, aby przedstawiły się Poli lub do niej pomachały. Wyjaśnij, że w kolejnych zadaniach będą wspólnie słuchać, opowiadać i szukać słów potrzebnych w codziennych rozmowach.

KROK 2

Słucham uważnie

Czas: około 15 minut • Załącznik nr 3

Nagranie nr 2

Przypomnij, że w rozmowie ważne jest zarówno mówienie, jak i słuchanie. Zapowiedz pierwszą misję: uważne słuchanie razem z jaskółką Polą.

Rozdaj kartę pracy „Słucham uważnie” (załącznik nr 3). Obejrzyjcie ilustracje i nazwijcie przedstawione na nich zwierzęta, przedmioty oraz miejsca.

Odtwórz nagranie nr 2. Po każdym fragmencie zrób przerwę. Dzieci odszukują pasującą ilustrację i zaznaczają ją w kółku pod obrazkiem. Mogą też zakreślić obrazek, postawić pieczątkę lub przykleić naklejkę.

Porozmawiajcie o odpowiedziach. Zapytaj, co dzieci usłyszały, z czym kojarzą dany dźwięk i gdzie można go spotkać. Zachęć je do porównywania odgłosów znanych z Polski oraz z kraju, w którym mieszkają. W razie potrzeby odtwórz wybrany fragment ponownie.

Wskazówka metodyczna

Dostosuj tempo do grupy. Pozwól dzieciom wskazywać, nazywać lub opowiadać. Rozwijaj ich wypowiedzi, podając naturalny przykład pełnego zdania. Doceniaj uważne słuchanie i próby komunikowania się.

PRZERYWNIK RUCHOWO-ODDECHOWY

Lot jaskółki

Czas: około 5 minut

Zaproś dzieci do krótkiej przerwy na spokojny oddech i ruch. Rozdaj lekkie chusteczki lub piórka. Dzieci nabierają powietrza nosem i łagodnie wydmuchują je ustami, obserwując ruch przedmiotu. Wystarczy kilka swobodnych prób, bez pośpiechu i bez rywalizacji.

Następnie dzieci rozkładają ramiona jak skrzydła jaskółki i poruszają się po sali w bezpiecznych odstępach. Na umówiony sygnał zatrzymują się. Mogą cicho naśladować świergot: „ćwir, ćwir”.

Na zakończenie wróćcie do kręgu. Zapytaj: „Dokąd mogłaby teraz polecieć Pola?”. Chętne dzieci podają swoje pomysły.

KROK 3

Co wydarzyło się najpierw?

Czas: około 15 minut • Załącznik nr 4

Nagranie nr 3

Powiedz dzieciom, że jaskółka Pola chce opowiedzieć o swojej przygodzie w Krakowie. Potrzebuje jednak pomocy w uporządkowaniu wydarzeń.

Pokaż trzy karty historyjki (załącznik nr 4) w przypadkowej kolejności. Dzieci mogą też wylosować je z woreczka lub pudełka. Obejrzyjcie obrazki i ustalcie, co wydarzyło się na początku, co potem, a co na końcu.

Zachęcaj do uzasadniania pomysłów. Rozpocznij opowiadanie i pozwól dzieciom dopowiadać kolejne wydarzenia. Modeluj wypowiedzi w czasie przeszłym.

Po ułożeniu obrazków odtwórz nagranie nr 3. Następnie opowiedzcie historię jeszcze raz, wskazując odpowiednie karty. Podkreślaj słowa: najpierw, potem, na końcu.

Pytania pomocnicze

- Co mogło wydarzyć się najpierw? Dlaczego tak myślisz?
- Co wydarzyło się później?
- Jak zakończyła się ta przygoda?

KROK 3 • PRZYKŁADOWA OPOWIEŚĆ

Opowiadamy przygodę Poli

Najpierw

Pola podeszła do piekarni i zobaczyła w witrynie obwarzanki.

Potem

Pola kupiła obwarzanek i wyszła z piekarni.

Na końcu

Pola usiadła na ławce i zjadła swój przysmak.

Wskazówka metodyczna

Przyjmuj także krótkie i niepełne wypowiedzi. Zamiast przerywać dziecku, powtórz jego myśl w poprawnej formie i zaproś do dalszego opowiadania.

KROK 4

Odnajdźmy dobre słowa

Czas: około 15 minut • Załącznik nr 5

Nagranie nr 4

Wyjaśnij, że Pola przypomina sobie coraz więcej słów. Teraz chce odnaleźć zwroty, które pomagają witać się, prosić o coś, dziękować i żegnać się z innymi.

Pokaż karty sytuacyjne (załącznik nr 5). Możesz też zaprosić dzieci do ich losowania. Obejrzyjcie każdą ilustrację i zastanówcie się, co Pola mogłaby powiedzieć.

Zachęcaj do różnych odpowiedzi. Zapytaj: „Jakich słów używamy w takiej sytuacji?” oraz „Kiedy zdarzyło Ci się powiedzieć coś podobnego?”. Modeluj zwroty: dzień dobry, proszę, dziękuję, przepraszam, do widzenia, czy mogę?

Odtwórz nagranie nr 4. Potem wybierzcie karty i odegrajcie krótkie rozmowy. Chętne dzieci mogą występować w parach lub z nauczycielem.

Stwórzcie wspólną „Mapę dobrych słów”. Dzieci podają zwroty i rysują skojarzenia, a nauczyciel zapisuje słowa. Na koniec każdy może wybrać zwrot, który sprawia mu radość, gdy słyszy go od innych.

Wskazówka metodyczna

Odwołuj się do doświadczeń dzieci. Przyjmuj różne uprzejme odpowiedzi pasujące do sytuacji. Młodszym dzieciom możesz zaproponować dwa zwroty do wyboru.

KROK 5 • ZAKOŃCZENIE

Pola odzyskuje głos!

Czas: około 5 minut

Nagranie nr 5

Zaproś dzieci ponownie do kręgu. Powiedz, że dzięki wspólnemu słuchaniu, opowiadaniu i odnajdywaniu dobrych słów Pola nabrała odwagi, aby mówić po polsku. Bajkowa misja dobiegła końca.

Odtwórz nagranie nr 5. W imieniu Poli podziękuj dzieciom za pomysłowość, uważność i współpracę.

Zapytaj, które zadanie najbardziej im się podobało i jakie słowo chcą zapamiętać. Dzieci mogą odpowiedzieć, pokazać wybraną kartę lub wykonać gest.

Pożegnajcie Polę słowami: „Do widzenia, Polu!”, „Do zobaczenia!” lub „Dziękujemy!”. Na zakończenie nagrodźcie wspólną pracę brawami.

Jeśli chcecie pobawić się dłużej

Jeśli dzieci mają ochotę na dalszą zabawę, wykorzystaj dodatkową kartę „Słowa, które pasują” (załącznik nr 6). Wspólnie nazywajcie obrazki i łączcie je z kategoriami. Kartę można też zaproponować podczas kolejnych zajęć.

INFORMACJA DLA NAUCZYCIELA

Nagrania i załączniki

Nagrania nr 1, 2, 3, 4 i 5 to osobne materiały do scenariusza. Przed zajęciami sprawdź dostępność plików oraz głośność. Poniższa rozpiska wskazuje moment ich wykorzystania.

Nagranie nr 1	Krok 1, po przeczytaniu listu i rozmowie o Poli.
Nagranie nr 2	Krok 2, podczas pracy z kartą „Słucham uważnie”.
Nagranie nr 3	Krok 3, po ułożeniu historyjki obrazkowej.
Nagranie nr 4	Krok 4, po omówieniu kart sytuacyjnych.
Nagranie nr 5	Krok 5, podczas podsumowania zajęć.

Podczas nagrania nr 2 rób przerwy na wskazanie ilustracji. W razie potrzeby wracaj do wybranego fragmentu. Nazw dźwięków nie trzeba podawać dzieciom przed wysłuchaniem.

Gdzie znajdziesz materiały do druku?

Załącznik nr 1. List od jaskółki Poli • strona 12

Załącznik nr 2. Ilustracja jaskółki Poli • strona 13

Załącznik nr 3. Słucham uważnie • strona 14

Załącznik nr 4. Obwarzanek jaskółki Poli • strona 15

Załącznik nr 5. Odnajdźmy dobre słowa • strona 16

Załącznik nr 6. Słowa, które pasują • strona 17

ZAŁĄCZNIK NR 1

List od jaskółki Poli

Cześć!

Nazywam się Pola i jestem jaskółką. Bardzo lubię podróżować! Odwiedziłam wiele ciekawych miejsc i mam Wam mnóstwo do opowiedzenia.

Dzisiaj trudno mi znaleźć kilka polskich słów. Czy pomożecie mi je sobie przypomnieć?

Przygotowałam dla Was kilka zadań. Będziemy razem słuchać, oglądać obrazki i rozmawiać. Każdy pomysł jest ważny! Wierzę, że wspólnie odkryjemy wiele słów i będziemy się dobrze bawić.

Do zobaczenia!

Wasza jaskółka Pola

ZAŁĄCZNIK NR 2

Poznaj jaskółkę Polę

Pokaż ilustrację dzieciom podczas rozmowy w kręgu.

To Pola. Lubi podróżować, słuchać i rozmawiać.

ZAŁĄCZNIK NR 3 • KARTA PRACY

Słucham uważnie

Imię: _____

Posłuchaj. Znajdź pasujący obrazek i zaznacz kółko pod nim.

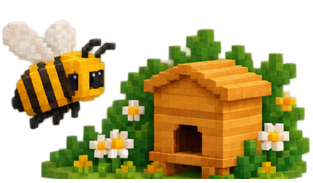

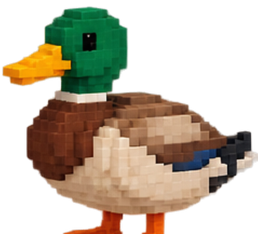

INSTYTUT ROZWOJU JĘZYKA POLSKIEGO

Sfinansowano przez
Instytut Rozwoju Języka Polskiego
ze środków budżetu państwa

ZAŁĄCZNIK NR 4 • KARTY DO WYCIĘCIA

Obwarzanek jaskółki Poli

Wytnij karty wzdłuż cienkich linii. Ułóżcie z nich historię.

Pola ogląda obwarzanki w witrynie piekarni.

Pola kupuje obwarzanek.

Pola je obwarzanek na ławce.

ZAŁĄCZNIK NR 5 • KARTY SYTUACYJNE

Odnajdźmy dobre słowa

Wytnij karty. Obejrzyjcie każdą scenę i zapytaj: „Co powiedziałaby Pola?”.

Powitanie

W piekarni

Prośba o pomoc

Podziękowanie

Pożegnanie

Dobre słowa łączą nas.

ZAŁĄCZNIK NR 6 • KARTA PRACY

Słowa, które pasują

Imię: _____

Połącz każdy obrazek z odpowiednią kategorią u góry strony.

Jedzenie	Transport	Przyroda	Miasto
○	○	○	○

INSTYTUT ROZWOJU JĘZYKA POLSKIEGO

Sfinansowano przez
Instytut Rozwoju Języka Polskiego
ze środków budżetu państwa